

Gedoseerd eerlijk

Honderd procent eerlijk zijn is niet handig. Het is vaak ook niet aardig. Zinnige leugentjes gebruiken wordt ons als kind al aangeleerd. Die tante met dat wratje op de neus, je mag er niets van zeggen. Die dikke pens van opa, het is allemaal zeer zichtbaar maar niet bespreekbaar.

Soms mag het, honderd procent eerlijk zijn. Bijvoorbeeld als je QA medewerker bent en je objectief moet beoordelen hoe het zit met de kwaliteit. In sommige beroepen moet het zelfs, denk maar aan accountants. Daar heb je niks aan als ze niet eerlijk zijn. In de traditionele systeemontwikkeling waren het de testers die honderd procent eerlijk dienden te zijn. Zodat het ook echt in orde was als het stempel "Tested" ergens op kwam te staan. Testen was zo'n beetje het laatste moment om ervoor te zorgen dat er nog dingen werden gerepareerd als er wat mis was. Dit is anders bij iteratief werken. Zo kent DSDM lifecycle testing, wat betekent dat in alle stappen van het proces wordt getest. Maar als je test is iedere stap anders, want de manier van testen is afhankelijk van het moment in de lifecycle van de ontwikkeling.

Een bekende vergissing uit de praktijk is om een 0.1 versie voor honderd procent te testen en dan te komen met een eindeloze lijst van verbeterpunten. Dat levert uitsluitend ongemak op, zo'n inspanning. Een 0.1 versie is niet geschikt voor negatieve feedback. Een harde test op een onvolwassen resultaat levert vuurwerk op, terwijl alleen maar bijstuurcorrecties nodig zijn. Het gaat bij zo'n versie eigenlijk om de vraag: "Gaan we zo de goede kant op?".

De versie 0.5 is goed te valideren want dan zullen de onderdelen, waar werkelijk nut uit moet komen, al goed in de verf staan. Validatie of de onderdelen geschikt zijn voor het doel waarvoor ze dienen is dan mogelijk en verbeterpunten geven aan wat er nog aan opgepoetst kan worden.

Versie 1.0 is geschikt voor een vergaande en diepe test. De grote lijn is al OK (kwam uit de testen tot aan versie 0.5) en de belangrijkste punten zijn ook allang gecontroleerd (kwam uit de testen tot aan versie 1.0). Het gaat om de laatste puntjes op de i.

Eerlijk zeggen wat je ervan vindt betekent dat je een zinnige norm moet hanteren om dit 'eerlijk' op te baseren. Geen wiebelige norm waar je alle kanten mee op kan, maar ook geen honderd procent norm. Per volwassenheidsgradatie dient een toepasselijke norm te worden gevonden, zodat deze zin heeft voor het geteste. Die norm opstellen doe je daarom in nauwe samenwerking tussen maker en tester. Collaborative and cooperative approach heet dit in DSDM en het is een echte tijdsbespaarder.

Gedoseerd eerlijk is slim. Want meteen vol erin en alles zeggen wat je ervan denkt wekt zoveel ongenoegen op dat je lang druk bent met het sussen van gemoederen en het herstellen van de samenwerking. In iteratieve projecten moet dat goed worden begrepen, dat idee van zinvol eerlijk zijn.

Petra van Krugten en Mark C Hoogenboom
werken als consultants bij Cap Gemini Ernst & Young

